

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 9. maj 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 9. maja 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG DA SE ZDRAVKU TOLIMIRU IZDA
NALOG SUBPOENA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Zdravko Tolimir

g. Aleksandar Gajić

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu da se generalu Zdravku Tolimiru izda nalog *subpoena*", koji je optuženi podnio 12. marta 2013. godine (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Optuženi u Zahtjevu traži da Vijeće izda nalog *subpoena*, u skladu s pravilom 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) kojim će primorati Zdravka Tolimira da svjedoči u ovom predmetu 7. maja 2013. godine.¹ Optuženi tvrdi da je ispunio uslove za izdavanje naloga *subpoena* u skladu s pravilom 54 Pravilnika.²

2. Optuženi tvrdi da je 19. decembra 2012. godine Službi za pravnu pomoć i pitanja pritvora (dalje u tekstu: OLAD) podnio pismeni zahtjev u kojem je tražio da obavi razgovor s Tolimirom, koji je trenutno pritvoren u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija u Haagu (dalje u tekstu: PJUN).³ Tolimir je odbio takav razgovor, te je optuženog tokom kasnijeg razgovora s njim u PJUN-u obavijestio da nije voljan da svjedoči kao svjedok odbrane u njegovom predmetu.⁴ Optuženi tvrdi da je njegov pravni savjetnik potom pokušao da putem prepiske s Tolimirovim pravnim savjetnikom pribavi pismenu potvrdu tog Tolimirovog stava, ali da nije dobio nikakav odgovor.⁵ Stoga optuženi tvrdi da je uložio napore da obezbijedi Tolimirovu dobrovoljnu saradnju i da u tome nije imao uspjeha.⁶

3. Što se tiče relevantnosti, optuženi tvrdi da se očekuje da Tolimir, bivši pomoćnik komandanta Vojske Republike Srpske (dalje u tekstu: VRS) i načelnik Sektora za

---

¹ Zahtjev, par. 1, 20. Optuženi je Tolimira naveo kao svjedoka u povjerljivom Dodatku G "Daljem revidiranom spisku svjedoka odbrane na osnovu pravila 65ter" od 26. februara 2013. godine.

² V. Zahtjev, par. 8-9, 12, 16-17.

³ Zahtjev, par. 4, Dodatak A.

⁴ Zahtjev, par. 5-6.

⁵ Zahtjev, par. 7, Dodatak B.

⁶ Zahtjev, par. 8.

Prijevod

obavještajno-bezbjednosne poslove Glavnog štaba VRS, svjedoči o tome da nikada, ni usmeno ni pismeno, nije obavijestio optuženog “da će zarobljenici iz Srebrenice biti pogubljeni, da je njihovo pogubljenje u toku ili da su već pogubljeni”, što je direktno relevantno kad je riječ o *mens rea* optuženog za genocid, za koji se tereti u tački 2 Treće izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Optužnica).⁷ Pored toga, optuženi tvrdi da će Tolimir svjedočiti o “telegramu koji je poslao 9. jula 1995. godine”, u kojem je optuženi naredio VRS-u da nastavi operacije zauzimanja Srebrenice i zatražio da se obezbijedi zaštita pripadnika UNPROFOR-a, a da se prema civilima i ratnim zarobljenicima, bosanskim Muslimanima, mora postupati u skladu sa Ženevskim konvencijama iz 1949. godine.⁸ Optuženi tvrdi da će Tolimir svjedočiti o tome da se “nije ni planiralo ni očekivalo da će bosanski Muslimani biti prisilno premješteni ili da će im biti nanijeto bilo kakvo zlo”, i tvrdi da je to relevantno kad je riječ o njegovoj “*mens rea* za genocid i ukupnu odgovornost za događaje u Srebrenici”.⁹ Optuženi tvrdi da stoga postoje razumne osnove za uvjerenje da Tolimir ima informacije koje mogu bitno pomoći njegovom dokaznom postupku.¹⁰

4. Što se tiče neophodnosti, optuženi tvrdi da je Tolimirovo očekivano svjedočenje neophodno za njegovu odbranu kako bi njima pobio tvrdnje tužilaštva da je on “imao na raspolaganju mnoge izvore iz kojih je mogao saznati za pogubljenje zarobljenika iz Srebrenice”, među kojima je i Tolimir, te da Tolimir može govoriti o prirodi i sadržaju njihove usmene i pismene komunikacije i kontakata.¹¹ Pored toga, optuženi smatra da Tolimir može pobiti dio dokaza vještaka tužilaštva Richarda Butlera o tome da se iz “Dnevnika Republičkog centra veze za 13.-17. juli 1995. godine vidi da su VRS-ovi organi bezbjednosti svakodnevno [optuženom] slali izvještaje”, ali da nijedan od tih izvještaja nikad nije pronađen.¹² Što se tiče bitne pomoći, optuženi tvrdi da će mu

---

⁷ Zahtjev, par. 10.

⁸ Zahtjev, par. 11, gdje se upućuje na dokazni predmet P2276 (Naređenje Glavnog štaba VRS, 9. juli 1995. godine).

⁹ Zahtjev, par. 11.

¹⁰ Zahtjev, par. 12.

¹¹ Zahtjev, par. 13, 15.

¹² Zahtjev, par. 13–14, gdje se upućuje na stavke iz dokaznog predmeta P2989 (Dnevnik šifrovanih telegrama Republičkog centra veze RS-a za 1995. godinu).

Prijevod

Tolimirovo svjedočenje biti od pomoći jer je Tolimir tokom cijelog svog suđenja tvrdio da nije znao ništa o ubijanju zarobljenika iz Srebrenice.¹³

5. Naposljetku, optuženi napominje da je Pretresno vijeće Tolimiru izreklo osuđujuću presudu i kaznu doživotnog zatvora, ali da je on uložio žalbu na tu presudu, te da može odbiti da odgovori na neka konkretna pitanja u skladu sa svojim pravom da sam sebe ne inkriminiše. Shodno tome, optuženi traži od Vijeća da primora Tolimira da odgovori na takva pitanja, pod uslovom da mu se odobri zaštita od samoinkriminacije predviđena pravilom 90(E) Pravilnika.¹⁴

6. Dana 12. marta 2013. godine tužilaštvo je e-mailom obavijestilo Vijeće da ne želi da odgovori na Zahtjev. Međutim, 22. marta 2013. godine tužilaštvo je podnijelo “Podnesak u vezi sa zahtjevom da se generalu Zdravku Tolimiru izda nalog *subpoena*” (dalje u tekstu: Podnesak), u kojem je izjavilo da ne zauzima nikakav stav o pravnom sredstvu traženom u Zahtjevu, ali da postoje “dodatni faktori, koji nisu izloženi u Zahtjevu, a koji bi mogli biti relevantni za analizu Pretresnog vijeća”.¹⁵ U povjerljivom dodatku priloženom uz Podnesak tužilaštvo navodi dodatne razloge koje bi Vijeće, po njegovom mišljenju, trebalo uzeti u obzir pri donošenju odluke po Zahtjevu.¹⁶

7. Dana 13. marta 2013. godine Vijeće je naložilo pravnom savjetniku optuženog da još jednom, posljednji put, stupi u kontakt s Tolimirom preko njegovog pravnog savjetnika i ustanovi da li Tolimir zaista ne želi svjedočiti.¹⁷ Dana 19. marta 2013. godine pravni savjetnik optuženog stupio je putem e-maila u kontakt s Tolimirovim pravnim savjetnikom, koji je naveo da će do 27. ili 28. marta 2013. godine dostaviti pismeni odgovor.

8. Dana 8. aprila 2013. godine Tolimir je podnio “Zahtev Pretresnom veću da dopusti podnošenje odgovora i Odgovor na Karadžićev zahtev za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*” (dalje u tekstu: Tolimirov odgovor), u kojem je zatražio

---

¹³ Zahtjev, par. 16.

¹⁴ Zahtjev, par. 18.

¹⁵ Podnesak, par. 3.

¹⁶ Podnesak, povjerljivi Dodatak A, par. 1–3.

¹⁷ T. 35554–35555 (19. mart 2013. godine).

Prijevod

odobrenje da odgovori na Zahtjev i dostavio i sam odgovor.¹⁸ Tolimir je zatražio od Vijeća da odbije Zahtjev na osnovu toga što ga status optuženog na Međunarodnom sudu dovodi u situaciju u kojoj bi mogao biti primoran da odgovara na pitanja, što se kosi s njegovim pravom da sam sebe ne inkriminiše i s presumpcijom nevinosti.¹⁹ On tvrdi da ima pravo da ne odgovori ni na jedno pitanje vezano za činjenice iz njegovog predmeta, ali da se teme navedene u Zahtjevu direktno odnose na njegov predmet te da su stoga "obuhvaćene" njegovim pravom da odbije da odgovori na takva pitanja.²⁰ Na tvrdnju optuženog da pravilo 90(E) obuhvata Tolimirovo pravo da sam sebe ne inkriminiše, Tolimir odgovara da "samo upozorenje prema pravilu 90(E) predstavlja kršenje pretpostavke nevinosti i [on] bi bio prinuđen da svedoči o pitanjima koja su neposredno vezana za njegov predmet i u pogledu kojih ima apsolutno pravo na ćutanje".²¹ U vezi s pitanjem da li je Tolimir obavijestio optuženog o tome da se zarobljenici iz Srebrenice ubijaju, Tolimir tvrdi da je u završnoj riječi u svom predmetu već izjavio da on nije znao za takvo ubijanje i da nije dobio nikakvo naređenje "od Mladića ili Karadžića u vezi s pogubljenjem ratnih zarobljenika".²² U vezi s komunikacijama u periodu od 14. do 17. jula 1995. godine, Tolimir tvrdi da je tokom tog perioda bio u Žepi i da se informacije o tome mogu dobiti na druge načine.²³

II. Mjerodavno pravo

9. Pravilo 54 Pravilnika predviđa da pretresno vijeće može izdavati naloge *subpoena* "koji su potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebni" u smislu pravila 54 ukoliko je pokazana legitimna forenzička svrha pristupa informacijama:

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje takvog naloga [...] *subpoene* morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije

¹⁸ Tolimirov odgovor, par. 2. Dana 8. aprila 2013. godine i pravni savjetnik optuženog i tužilaštvo obavijestili su Vijeće da se ne protive Tolimirovom zahtjevu da odgovori na Zahtjev, T. 36793, 36827–36828 (8. april 2013. godine).

¹⁹ Tolimirov odgovor, par. 8–16. Tolimir je 11. marta 2013. godine podnio Najavu žalbe, zbog čega, kako tvrdi, ima pravo na status optuženog pred Međunarodnim sudom, v. *ibid.* par. 8.

²⁰ Tolimirov odgovor, par. 11–12.

²¹ Tolimirov odgovor, par. 13–15 [naglasak dodan].

²² Tolimirov odgovor, par. 17–18, fusnota 6.

²³ Tolimirov odgovor, par. 20.

Prijevod

koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.²⁴

10. Da bi se ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, može biti potrebno da podnosilac zahtjeva predoči informacije o određenim faktorima kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzima u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnose koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog, svaku mogućnost koju je svjedok imao da posmatra te događaje, te svaku izjavu koju je svjedok dao tužilaštvu i drugim osobama u vezi s njima.²⁵

11. Čak i ako se pretresno vijeće uvjerilo da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ako je tražene informacije moguće pribaviti drugim sredstvima.²⁶ Naposljetku, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je uložio razumne napore da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka, ali da u tome nije bio uspješan.²⁷

12. Nalozi *subpoena* ne smiju se izdavati olako budući da za sobom povlače upotrebu prisilnih mjera i mogu dovesti do nametanja krivičnih sankcija.²⁸ Diskreciono ovlaštenje pretresnog vijeća za izdavanje naloga *subpoena* je, prema tome, potrebno kako bi se obezbijedilo da se mehanizam prisile naloga *subpoena* ne zloupotrebljava i/ili koristi kao dio procesne taktike.²⁹ U suštini, izdavanju naloga *subpoena* trebalo bi pribjegavati kao krajnjoj mjeri.³⁰

²⁴ *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

²⁵ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

²⁶ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

²⁷ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* svjedoku SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

²⁸ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002. godine, par. 31.

²⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

³⁰ *V. Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, povjerljiva i *ex parte* Odluka po dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*,

13. Pravilo 90(E) Pravilnika predviđa sljedeće:

Svjedok se može usprotiviti davanju bilo koje izjave koja bi ga mogla inkriminisati. Međutim, vijeće može primorati svjedoka da odgovori na pitanje. Svjedočenje dobijeno takvom prinudom ne može se upotrijebiti kao dokaz u kasnijem krivičnom postupku protiv svjedoka za bilo koje krivično djelo osim za davanje lažnog iskaza.

III. Diskusija

14. Kao prvo, Vijeće odobrava Tolimirov zahtjev za odobrenje da odgovori na Zahtjev, te će stoga razmotriti argumentaciju sadržanu u Tolimirovom odgovoru.

15. Vijeće ima u vidu da naponi optuženog da s Tolimirom razgovara direktno i preko Tolimirovog pravnog savjetnika nisu urodili plodom, osim što je Tolimir odbio da svjedoči u ovom predmetu.³¹ Pored toga, Tolimir tvrdi da “nema obavezu da svedoči bilo u svom ili nekom drugom predmetu pred Tribunalom”.³² Shodno tome, Vijeće se uvjerilo da je optuženi uložio razumne napore da obezbijedi Tolimirovu dobrovoljnu saradnju, ali da u tome nije imao uspjeha.

16. Da bi ispunio uslov neophodnosti za izdavanje naloga *subpoena*, podnosilac zahtjeva mora pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnoća da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će mu bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi s jasno definisanim pitanjima koja se odnose na njegovo suđenje.³³ Optuženi se tereti da je učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu (dalje u tekstu: UZP), čiji je cilj bio da se bosanski Muslimani u Srebrenici eliminišu ubijanjem srebreničkih muškaraca i dječaka, kao i prisilnim iseljavanjem ostalog stanovništva.³⁴ Tužilaštvo tvrdi da je cilj tog UZP-a obuhvatao ili se svodio na počinjenje zločina genocida i da je optuženi s drugim učesnicima tog UZP-a dijelio namjeru da se počini taj zločin.³⁵ Suština Tolimirovog predloženog svjedočenja odnosi se na komunikaciju između njega i optuženog tokom

---

16. septembar 2005. godine, par. 12. “Drugim rečima, takve mere [naloge *subpoena*] treba primjenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbudile efekat koji datom merom pokušava da se postigne”.

³¹ Zahtjev, par. 4–7, dodaci A i B.

³² Tolimirov odgovor, par. 28.

Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10; Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6. V. takođe Odluka u predmetu *Milošević*, par. 38.

³⁴ Treća izmijenjena optužnica (dalje u tekstu: Optužnica), par. 20.

³⁵ Optužnica, par. 20–21.

Prijevod

perioda operacije, odnosno jula 1995. godine, kao i na to da li je optuženi znao za zločine koji su u tom periodu počinjeni u Srebrenici. Shodno tome, Vijeće konstatuje da se informacije koje se traže od Tolimira odnose na jasno definisana pitanja koja su relevantna za izvođenje dokaza optuženog.

17. Kako je Vijeće već navelo, informacije koje se traže putem izdavanja naloga *subpoena* moraju biti od “bitne pomoći”, a ne samo korisne ili od izvjesne pomoći.³⁶ Drugim riječima, informacija mora biti od “suštinske ili znatne pomoći” optuženom u odnosu na neko jasno identifikovano pitanje koje je relevantno za suđenje.³⁷ Optuženi navodi da će svoje direktno ispitivanje Tolimira usmjeriti na što užu problematiku i navodi dva dokumenta koja želi da razmotri s Tolimirom.³⁸ Prvi je telegram koji je uvršten u spis u ovom predmetu, koji je Tolimir poslao optuženom, Radislavu Krstiću i Milanu Gveri na Isturenom komandom mjestu Drinskog korpusa 9. jula 1995. godine (dalje u tekstu: telegram od 9. jula), u kojem se navodi da je optuženi, u periodu poslije borbenih operacija u Srebrenici, naredio da svi borbeni sastavi u Srebrenici i njenoj okolini obezbijede “punu zaštitu pripadnika UNPROFOR-a i muslimanskog civilnog stanovništva”, da se uzdržavaju od razaranja civilnih ciljeva i da prema civilnom stanovništvu postupaju u skladu sa Ženevskim konvencijama iz 1949. godine.³⁹ Optuženi tvrdi da će Tolimirovo svjedočenje pokazati da se “nije planiralo ni očekivalo da će bosanski Muslimani prisilno biti premješteni ili da će im biti nanijeto bilo kakvo zlo”, a to je direktno relevantno za *mens rea* optuženog za genocid.⁴⁰ Vijeće smatra da će Tolimir, kao autor telegrama od 9. jula, moći da pruži dokaze u vezi s njegovom sadržinom i kontekstom. Prema tome, Vijeće konstatuje da će te informacije bitno pomoći optuženom.

18. Međutim, kako je gore navedeno, čak i da je ispunjen uslov legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ukoliko se informacije mogu pribaviti

³⁶ Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* predsjedniku Karolosu Papouliasu, 23. oktobar 2012. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Papouliasom), par. 15; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39 [naglasak u originalnom tekstu].

³⁷ V. Odluka u vezi s Papouliasom, par. 15; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Krstić*, par. 11.

³⁸ Zahtjev, par. 19.

³⁹ DP P2276 (Naređenje Glavnog štaba VRS, 9. juli 1995. godine).

⁴⁰ Zahtjev, par. 11,

Prijevod

na druge načine. Vijeće ima u vidu da su svjedoci i tužilaštva i odbrane posvjedočili da je optuženi naredio da se zaštite civili i osoblje UNPROFOR-a, kao i da se poštuju Ženevske konvencije iz 1949. godine, kao i da telegram od 9. jula, koji je uvršten u spis, nominalno sadrži te informacije.⁴¹ Pored toga, Vijeće raspolaže dokumentarnim dokazima koji pokazuju da je Tolimir prenio naređenje optuženog sadržano u telegramu od 9. jula da se zaštiti osoblje UNPROFOR-a i civilno stanovništvo.⁴² Shodno tome, Vijeće zaključuje da su informacije koje se odnose na telegram od 9. jula i naređenje optuženog da se zaštite civili i osoblje UNPROFOR-a već pribavljene na drugi način.

19. Drugi dokument koji optuženi želi da razmotri s Tolimirom jeste dnevnik šifrovanih telegrama republičkog Centra veze i KZ Republike Srpske iz jula 1995. godine (dalje u tekstu: Dnevnik).⁴³ Dokazi kojima Vijeće raspolaže ukazuju na to da Dnevnik pokazuje da je, između ostalih, postojala komunikacija između Tolimira i optuženog i da je optuženi bio svakodnevno informisan iz različitih izvora, uključujući Tolimirov Sektor, o operacijama u Srebrenici, u koje spada i komunikacija između 14. i 17. jula 1995. godine.⁴⁴ Uprkos tome što Dnevnik pokazuje da su ti izvještaji postojali, Vijeću je predočeno da ti izvještaji nikada nisu pronađeni.⁴⁵ Optuženi navodi da će Tolimirovo

⁴¹ V., npr., Srđan Trifković, T. 33370 (6. februar 2013. godine), koji je potvrdio da se informacije sadržane u telegramu od 9. jula podudaraju sa stavom koji je optuženi iznio 13. jula 1995. godine da je potrebno zaštititi civile. Ranko Vuković, šef republičkog Centra veze RS-a od 1992. do 1995. godine, takođe je posvjedočio da je optuženi naglašavao da je potrebno imati na umu zakone ratovanja i Ženevske konvencije iz 1949. godine, obraćajući posebnu pažnju na one odredbe koje se odnose na ratne zarobljenike i na postupanje s civilima. Ranko Vuković, T. 15139–15140 (21. juni 2011. godine).

⁴² V., npr., DP P5229 (Bilješka o telefonskom razgovoru između generala Cornelisa Nicolajaja i Tolimira, 9. juli 1995. godine), u telefonskom razgovoru između Tolimira i generala Nicolajaja iz UNPROFOR-a, vođenom 9. jula 1995. godine, Tolimir je “dao uvjerenja [Nicolajaju] da pripadnici UNPROFOR-a neće biti izloženi opasnosti”; DP P5128 (Bilješka o telefonskom razgovoru između generala Cornelisa Nicolajaja i Tolimira, 9. juli 1995. godine), u drugom telefonskom razgovoru između Tolimira i Nicolajaja, vođenom takođe 9. jula 1995. godine, Tolimir je rekao da je prenio poruku sebi podređenim komandantima i da je obaviješten da VRS nema posebnih problema ili sukoba s UNPROFOR-om ili civilnim stanovništvom Srebrenice i da se s vojnicima UNPROFOR-a postupa “korektno”; DP P5131 (Izvještaj Drinskog korpusa, 9. juli 1995. godine), koji je Tolimir poslao Radislavu Krstiću na Isturenom komandnom mjestu Drinskog korpusa 9. jula 1995. godine da “posebnu pažnju posve[te] zaštititi pripadnika UNPROFOR-a i civilnog stanovništva”.

⁴³ DP P2989 (Dnevnik šifrovanih telegrama republičkog Centra veze i KZ Republike Srpske, 1995. godina).

⁴⁴ DP P2989 (Dnevnik šifrovanih telegrama republičkog Centra veze i KZ Republike Srpske, 1995. godina); Richard Butler, T. 27612–27613 (18. april 2012. godine); Christian Nielson, T. 16324–16328 (7. juli 2011. godine).

⁴⁵ Christian Nielsen, T. 16328 (7. juli 2011. godine); Richard Butler, T. 27613 (18. april 2012. godine). Tužilaštvo je iznijelo dodatne argumente u vezi s tim gdje su ti izvještaji. V. Odgovor, povjerljivi Dodatak A.

Prijevod

svjedočenje potvrditi da ga Tolimir nikada nije obavijestio, ni usmeno ni pismeno, o ubijanju zarobljenika iz Srebrenice.⁴⁶ Kako je ranije navedeno, Tolimir je bio načelnik Sektora za obavještajno-bezbjednosne poslove i u tom svojstvu je primao i prenosio informacije između Glavnog štaba VRS-a i operacija u Srebrenici u julu 1995. godine. Tolimir je stoga u jedinstvenoj poziciji da pruži informacije o komunikaciji između sebe i optuženog.⁴⁷ On može uopšteno svjedočiti o informacijama koje je, bilo usmeno bilo pismeno, dostavljao optuženom, a i konkretno o sadržini izvještaja od 14. do 17. jula 1995. godine koji su evidentirani u Dnevniku. Prema tome, Vijeće konstatuje da će Tolimirovo svjedočenje u vezi s tim izvještajima bitno pomoći optuženom u izvođenju dokaza.

20. S obzirom na jedinstvenu perspektivu Tolimirovog očekivanog svjedočenja u vezi s Dnevnikom, Vijeće se uvjerilo da se informacije koje Tolimir može da pruži u vezi s tom komunikacijom od 14. do 17. jula 1995. godine ne mogu dobiti na drugi način.

21. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće konstatuje da je optuženi, na osnovu pravila 54 Pravilnika, ispunio uslove za izdavanje naloga *subpoena* za Tolimirovo svjedočenje. Budući da je prvobitni datum koji je optuženi naveo prošao, Vijeće upućuje optuženog da odmah odredi odgovarajući datum za Tolimirovo svjedočenje, o kojem će ga Sekretarijat obavijestiti.

22. Najzad, u vezi s Tolimirovim argumentom da pravilo 90(E) samo po sebi predstavlja kršenje njegovog prava da samog sebe ne inkriminiše, Vijeće konstatuje da je taj argument neutemeljen. Iako se optuženi ne može primorati da svjedoči u svom predmetu niti da odgovara na pitanja, zato što je njegovo temeljno pravo iz člana 21(4)(g) Statuta “da ne bude primoran da svjedoči protiv sebe ni da prizna krivicu”,⁴⁸ svrha pravila 90(E) je da omogući svjedoku, makar to bio svjedok koji je takođe optužena osoba, da svjedoči u nekom drugom predmetu bez straha da će to njegovo svjedočenje biti upotrijebljeno protiv njega u nekom kasnijem postupku. Prema tome, suprotno Tolimirovom navodu, samo postojanje pravila 90(E) štiti njegovo pravo da sam sebe ne inkriminiše time što se

---

⁴⁶ Zahtjev, par. 13–15.

⁴⁷ V. DP P4446 (Organizaciona šema sastava Glavnog štaba VRS-a u julu 1995. godine).

⁴⁸ *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Presuda, 30. novembar 2006. godine, par. 17.

Prijevod

korištenje potencijalno inkriminišućeg iskaza ograničava tako da taj iskaz, ako ga Tolimir nakon što ga na to primora Vijeće bude dao u toku njegovog svjedočenja u ovom predmetu, ne može biti upotrijebljen protiv njega u žalbenom postupku u njegovom vlastitom predmetu.⁴⁹ Naposljetku, Vijeće naglašava da zadržava diskreciono pravo na osnovu pravila 90(E) da svjedoka primora da odgovori na pitanje ili da ga ne primora.⁵⁰ Primjenjujući svoje diskreciono pravo u ovom konkretnom slučaju, Vijeće će biti svjesno činjenice da Tolimir trenutno vodi žalbeni postupak pred Žalbenim vijećem i osiguraće da njegova prava budu zaštićena.

---

⁴⁹ *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih.*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka u vezi s uvrštavanjem u spis iskaza Slobodana Praljka u predmetu *Naletilić i Martinović*, 5. septembar 2007. godine, par. 16–17; v. *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za uvrštavanje u spis transkripata svedočenja optuženog u predmetu *Milošević*, 30. oktobar 2007. godine, str. 3–5, u kojoj je Pretresno vijeće uvrstilo u spis transkripte svjedočenja Vojislava Šešelja u predmetu *Tužilac protiv Slobodana Miloševića* nakon što je navelo da je Šešelj svjedočio dobrovoljno i bio izričito obaviješten o tome da ne mora odgovarati na pitanja koja bi mogla da ga inkriminišu.

⁵⁰ *Tužilac protiv Ntagerure i drugih*, predmet br. ICTR-99-46-A, Presuda, 7. juli 2006. godine, par. 254–256; v. takođe svjedočenje Radovana Karadžića u predmetu *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Rasprava s izvođenjem dokaza u žalbenom postupku, T. 514–607 (5. novembar 2008. godine).

Prijevod

IV. Dispozitiv

23. Shodno tome, Vijeće, na osnovu člana 29 Statuta i pravila 54 Pravilnika, ovim

(A) **ODOBRAVA** podnošenje Tolimirovog odgovora;

(B) **ODOBRAVA** Zahtjev;

(C) **NALAŽE** Sekretarijatu Međunarodnog suda da preduzme neophodne mjere kako bi osiguralo da nalog *subpoena* bude uručen Tolimiru u PJUN-u; i

(D) **TRAŽI** da Služba za žrtve i svjedoke Međunarodnog suda pruži svu potrebnu pomoć u provođenju ove odluke.

Sačinjeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 9. maja 2013. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]